

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/324/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613203041
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2613203041.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: CD Consulting s.r.o., so sídlom Česká republika, Praha 1, Nové Město, Politických vězňů 1272/21, zast. splnomocnenkyňou: Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti žalovanej: L. Q., nar. XX. R. XXXX, trvalo bytom P., t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou: F. B., zamestnankyňa Okresného súdu Senica, o 288,12 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica z 22. mája 2014 č. k. 3C/96/2013-53 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. zamietol žalobu a II. žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. čl. I § 5 ods. 1, § 11 ods. 1, § 33 ods. 1 a 2, § 34 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2 a § 75 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len „ZZŠ“), § 37 ods. 1, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky, čl. 2 bodu 1, čl. 3 bodu 1 a čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007“). Vecne mal súd prvého stupňa za to, že predmetom konania je žalobkyňou voči žalovanej uplatnená pohľadávka zo zmenky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. V konaní mal za preukázané, že žalobkyňa je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaná ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Predmetom konania je cezhraničný spor v zmysle čl. 3 bodu 1 Nariadenia Rady (ES) č. 861/2007, nakoľko žalobkyňa má sídlo v Českej republike, teda v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu, konajúceho vo veci. Hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky Okresnému súdu v Senici nepresahuje 2 000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov, a preto sa podľa čl. 2 bodu 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, na tento spor uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 861/2007. Žalovaná má bydlisko v obvode Okresného súdu Senica, ktorý je z tohto dôvodu v zmysle uvedeného nariadenia príslušným súdom na konanie vo veci. Takto určená právomoc súdu je i v súlade s čl. 16 bodu 2 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území Slovenskej republiky. Vzhľadom k tomu sa žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. Použitie právneho poriadku Slovenskej republiky v súlade s § 10 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov zodpovedá rozumnému usporiadaniu záväzkového vzťahu účastníkov konania. Iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodujúceho práva v konaní preukázaná nebola. Pôvodný majiteľ zmenky (Pohotovosť s.r.o.) vykonáva svoju podnikateľskú činnosť prostredníctvom poskytovania spotrebiteľských úverov na území Slovenskej republiky, z ktorého dôvodu považoval súd prvého stupňa vzťah za spotrebiteľský, a to napriek tomu, že žalobkyňa nepredložila zmluvu, ktorou

vznikol medzi účastníkmi (základný) zmluvný vzťah, a ktorá bola zabezpečená predloženou zmenkou. Súd prvého stupňa preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti a dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápismi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 59/2010 z 26. januára 2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. čl. I § 33 ods. 2 ZZŠ. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus. Na základe uvedeného žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania bolo potom odôvodnené právne § 142 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne plným úspechom žalovanej, ktorej však náhrada trov konania priznaná nebola, keďže žalovaná si trovy konania neuplatnila a zo spisu jej žiadne nevyplývali.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu. Dôvodila predovšetkým tým, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Táto prekvapivosť vyplýva zo skutočnosti, že žalovaná uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd prvého stupňa uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti, ktorý má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. V zmysle čl. I § 33 ZZŠ môže byť splatnosť zmenky určená len štyrmi spôsobmi predpokladanými zákonom, inak je zmenka ničotná (neplatná). Jedným zo spôsobov splatnosti zmenky je splatnosť na videnie (tzv. vista zmenka). Zákon explicitne neudáva, akým spôsobom sa má doložka uviesť. Spôsob uvádzania doložiek splatnosti bol zaužívaný v zmenkovej doktríne už desaťročia, pričom rozhodujúca je doktrína a judikatúra po roku 1930, odkedy sa datuje platná právna úprava. Je zaužívané pri vista zmenkách používať na označenie údaja zročnosti údaj najmä nasledovanými slovnými vyjadreniami: „na predloženie“, „po predložení“, „pri predložení“, „na videnie“. Je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, t. j. zmenke splatnej na videnie. V zmysle čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ zmenku splatnú na videnie je potrebné predložiť na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia. Vystaviteľ môže lehotu na platenie predĺžiť alebo skrátiť. Predĺženie lehoty na platenie sa na zmenke musí uviesť. Opätovne ani v tomto prípade nie je v zákone explicitne uvedené, ako sa má údaj o predĺžení, resp. skrátení lehoty uviesť. Dôležité je, aby bol údaj dostatočne určitý a nevzbudzoval pochybnosti o zameniteľnosti s iným údajom. Je potrebné mať zároveň na zreteli, že zmenka predstavuje abstraktný záväzok, stelesňuje právo samé osebe, je zo zákona prevoditeľná indosamentom, a preto sa pri posudzovaní podstatných náležitostí vyžadujú prísnejšie kritériá, podľa ktorých by mali byť náležitosti na zmenke uvedené tak určito, aby nezávislá priemerne vospelá tretia osoba, ktorá zmenku nikdy predtým nevidela, mohla posúdiť pri čítaní jej textu či ide o zmenku, ktorá má riadne uvedené všetky náležitosti. V tejto veci je na zmenke uvedené „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Pri jazykovom výklade uvedeného je celkom zrejmý význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe výkladových pravidiel slovenského jazyka je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, tzn. že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy (od vystavenia) dokedy (uplynutím 4 rokov od vystavenia) má byť zmenka predložená na platenie. Tento posudzovaný údaj logicky zodpovedá účelu vymedzenia lehoty na predloženie vistazmenky na platenie v súlade s čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ, v zmysle ktorého môže byť jednoročné obdobie, počas ktorého má byť zmenka predložená na platenie predĺžené, čo sa stalo aj v tomto prípade tým, že obdobie bolo predĺžené na 4 roky. Odvolateľka sa preto nestotožňuje so záverom, že v údaji predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená doložka „do“, a to tak, že by údaj mal znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. Údaj „Zaplatím za túto zmenku pri predložení“ si navzájom nekonkuruje s údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje s dvoma rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, teda nejde o vnútorný rozpor zmenky. Prvý z

nich určuje údaj zročnosti zmenky, t. j. podľa neho zmenku charakterizujeme a o aký typ ide z hľadiska zročnosti, druhý z nich určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. Pokiaľ ide o argument v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 59/2010 z 26. januára 2011, tak o skutkovú situáciu v ňom uvedenú sa v danom prípade nejedná a preto nie je možné argumentovať týmto judikátom. Odvolateľka na záver poukázala na to, že záver súdu prvého stupňa je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 z 21. novembra 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobkyne a potvrdzuje jej závery.

Žalovaná odvolací návrh nepodala a k odvolaniu žalobkyne sa nevyjadřila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O. s. p.), oprávnenou osobou - účastníčkou konania (§ 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a 202 O. s. p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O. s. p.), a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ O. s. p.), preskúmal rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že žalobkyňa žiadala priznať uplatnenú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Preto je potrebné mať na zreteli, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné“, t. j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci, na čo správne poukázal aj súd prvého stupňa, čo v danej veci bolo splnené. Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti súdov a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo Európskej únie, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v Nariadení Brusel I. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva. Pokiaľ potom ide o rozhodné právo a skutočnosť, že žalobkyňa si v konaní uplatnila zmenkovú pohľadávku, pričom z obsahu predloženej zmenky nevyplyva voľba rozhodného práva a na záväzky vyplývajúce zo zmieniek nie je možné použiť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), keďže z rozsahu jeho pôsobnosti článok 1 ods. 2 písm. d/ vylučuje záväzky vyplývajúce zo zmieniek, pričom právo Európskej únie a medzinárodné zmluvy neobsahujú kolízne normy pre oblasť zmieniek, súd prvého stupňa správne určil rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s tým, že danú vec je potrebné riešiť podľa slovenského právneho poriadku, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, vzhľadom na to, že osoba zmenkovo zaviazaná je štátnym občanom Slovenskej republiky, pôvodná majiteľka zmenky je spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. so sídlom na území Slovenskej republiky, žalobkyňa ako majiteľka zmenky je osobou zo zmenky oprávnenou - má nárok na vyplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom, na zmenke však nie je jej podpis, čím potom spôsobilosť žalovanej a indosanta - prvého majiteľa zmenky sa spravuje slovenskou právnou úpravou, zmenkové vyhlásenie žalovanej ako vystaviteľky zmenky bolo urobené pred indosáciou zmenky v Slovenskej republike, teda jeho forma sa spravuje taktiež právom Slovenskej republiky, aj platobné miesto je v zmenke uvedené: „POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 Bratislava, atď.). Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na to, že právna úprava zmenky vychádza v Českej republike i v Slovenskej republike z rovnakého právneho základu, ktorým je ZZŠ.

Súdu ako prvému prislúcha povinnosť zistiť celkový skutkový stav sporu vo veci pohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Dôvodom je to, že v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 článku 4 ods. 4, článku 7 ods.

1 a článku 9 ods. 1, má súd povinnosť tak konať a informovať strany sporu, aké informácie od nich súd požaduje, aby mohol vydať rozhodnutie o sporných záležitostiach. Takto súd zodpovedá za riadenie a kontrolu konania, pričom zámerom je, aby súd zabezpečil splnenie cieľov nariadenia, ktoré spočívajú v zrýchlenom, jednoduchom a finančne menej náročnom konaní. Úlohou súdu je rozhodnúť, či v záujme určenia skutkového stavu nariadi ústne pojednávanie. Vyplýva to zo zásady ustanovenej v článku 5 ods. 1, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je predovšetkým písomné, a súd by mal nariadiť ústne pojednávanie len, ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie v niektorej zo sporných skutkových otázok, v ktorých nevie rozhodnúť iným spôsobom, napríklad vyžiadanim doplňujúcich informácií od jednej alebo oboch strán sporu, prípadne ak o to požiada niektorá zo strán. Nariadenie pojednávania je potom potrebné zdôvodniť. Pri rozhodovaní o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania, ako aj v priebehu ústneho pojednávania musí súd rešpektovať právo na spravodlivé súdne konanie a na zásadu kontradiktórnosti konania.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že Návrhom na uplatnenie pohľadávky si žalobkyňa uplatnila svoju pohľadávku voči žalovanej vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Žalobkyňa k návrhu pripojila zmenku vystavenú v Senici 1. decembra 2008 žalovanou, označenou na zmenke menom, priezviskom, trvalým bydliskom, rodným číslom, ktorú zmenku žalovaná vlastnoručne podpísala. Na zmenke je uvedené číslo zmluvy: 2280680 a záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35807598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zmenkovú sumu (Sk 8679,91 slovom osemtisícšesťstosedemdesiatdeväť 91 halierov) a zmenkový úrok 0,25% denne od dátumu začiatku úročenia (27. mája 2009). Splatnosť bola dohodnutá údajom „bez protestu“ a údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku na žalobkyňu, ktorá je zahraničnou právnickou osobou, bez uvedenia dátumu. Žalovaná na zmenku žalobkyňi nezaplatila žiadnu sumu, preto si žalobkyňa uplatnila voči nej nielen zaplatenie zmenkovej sumy, vrátane zmenkového úroku 0,25% denne zo zmenkovej sumy, ale aj 6% ročný úrok a zmenkovú odmenu.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenými odvolacími dôvodmi, je posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie žaloby z dôvodu neplatnosti zmenky, z ktorej mala vzniknúť žalobkyňi uplatnená zmenková pohľadávka, následkom viacerých lehôt splatnosti.

Podľa čl. I § 10 ZZŠ ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

Podľa čl. I § 75 ZZŠ vlastná zmenka obsahuje: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj sročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 33 ZZŠ zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň. (ods. 1) Zmenky s iným časom sročnosti alebo s postupnou sročnosťou sú neplatné. (ods. 2)

Podľa čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Zmenka je cenný papier vydaný v zákonom predpísanej forme a obsahu. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb zaplatiť jej majiteľovi v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Každá zmenka musí byť označená slovom „zmenka“, pričom uvedené označenie nie je možné nahradiť iným slovom. Ďalšie náležitosti upravuje zákon podľa druhu zmenky, teda podľa toho, či sa jedná o zmenku

vlastnú alebo zmenku cudziu. Zmenku, ako cenný papier na rad, je možné prevádzať rubopisom, čiže indosamentom. Základná právna úprava uvedeného inštitútu je uvedená v ZZŠ. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu.

Zmenka je záväzkom abstraktným. Zákon neviaže vznik zmenkových záväzkov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Je to teda záväzok platobný, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré medzi výstavcom a remitentom pri zmenke vlastnej a medzi výstavcom, remitentom a zmenečníkom, poprípade príjemcom u zmenky cudzej, existujú. Nie je potrebné pochybovať o tom, že zmenka vznikne z konkrétnej hospodárskej potreby z určitých právnych vzťahov. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkového záväzku. Právna úprava zmenky od dôvodov, ktoré viedli k jej vystaveniu, abstrahuje. Zmenka je zároveň záväzkom nesporným. Podstata je v tom, že vlastník zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na platenie, ani neskôr pri jej prípadnom vymáhaní preukazovať nič iné než to, že je vlastníkom platnej zmenky. Nie je na ňom, aby preukazoval, že povinný zo zmenky veriteľovi zmenkovú sumu skutočne dlhuje. Zmenka sama, samozrejme ak je platná, je dostatočným dôvodom pre vznik nároku na sumu v nej uvedenú. Pripúšťajú sa vždy určité námietky voči zmenkovým nárokom. Na tomto mieste však je možné konštatovať úplne jednoznačne, že je na dlžníkovi zo zmenky, aby námietky vzniesol a prípadne ich veriteľovi v súdnom konaní preukázal. Pokiaľ sa mu to nepodarí, zostane mu povinnosť zmenku zaplatiť. Je teda možné, že proti zmenke bude platený nedlh, alebo záväzky inak nevymáhateľné, ako sú nároky premlčané, alebo nároky z hier a sázok, i nároky právu sa všeobecne priečiace, ako sú napríklad nároky z úžery. Abstraktnosť a nespornosť zmenkových záväzkov spolu úzko súvisia. Je zrejmé, že obidva tieto rysy majú svoje hranice. Zároveň je však nutné mať na pamäti, že oprávnený vlastník platnej zmenky zásadne právo na vyplatenie zmenky má a bude to osoba povinná, ktorá sa bude musieť prípadne proti tomuto nároku brániť a pokiaľ neunesie dôkazné bremeno, ocitne sa v dôkaznej núdzi a bude nútená podľa zmenky plniť. V tomto smere sa nespornosť a abstraktnosť zmenkových záväzkov prejaví vždy.

Pokiaľ ide o zmenku predloženú žalobkyňou, v tomto prípade ide o zmenku vystavenú na videnie, teda tzv. vista zmenku podľa čl. I § 33 ods. 1 ZZŠ. Táto skutočnosť vyplýva z textu zmenkového vyhlásenia žalovanej, ktorá sa zaviazala zmenkovú sumu zaplatiť pri predložení. Aj keď citované ustanovenie čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil, túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcovo obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. V tomto prípade žalovaná v zmenkovom vyhlásení podľa § 34 ods. 1 ZZŠ určila dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia.

Odvolací súd tak odlišne od súdu prvostupňového uzavrel, že zo zmenky predloženej žalobkyňou, splatnej na videnie, podľa čl. I § 33 ods. 1 ZZŠ, pretože obsahuje údaj: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení...“, jasne vyplýva jedna doba splatnosti 4 roky od vystavenia, ako to vyplýva z textu: „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné v súlade s čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ v lehote štyroch rokov od jej vystavenia a až po jej predložení uskutočnenom v lehote štyroch rokov od vystavenia nastáva jej splatnosť. Odvolací súd sa preto nemohol stotožniť so záverom súdu prvého stupňa, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatenosť.

Odvolací súd je pri preskúvaní odvolaním napadnutého rozhodnutia zásadne viazaný uplatnenými odvolacími dôvodmi, teda pri preskúvaní správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa môže prihliadať len k tým dôvodom, ktoré odvolateľ v odvolaní označil, nie je viazaný rozsahom odvolania len v prípadoch uvedených v § 212 ods. 2 O. s. p. (nejde o daný prípad), pričom však vždy musí prihliadnuť k vadám, ak majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, i keď neboli v odvolaní uplatnené (§ 212 ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 212 ods. 3 O. s. p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihlíada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z citovaného ustanovenia procesného predpisu potom vyplýva, že odvolací súd musí vždy rešpektovať procesno-právne vady konania pred súdom prvého stupňa, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady musia byť vždy v bezprostrednom vzťahu k nesprávnemu výsledku konania. Kedy o takúto procesnú vadu ide, je vecou posúdenia konkrétneho prípadu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle konštantnej súdnej judikatúry rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu O. s. p. priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 102/04 či rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Ak potom súd prvého stupňa skúmal platnosť zmenky, len z pohľadu jej splatnosti, pričom závery súdu v tejto otázke s poukazom na vyššie uvedené neboli správne, a neskúmal zmenku zo všetkých v zmysle ZZŠ do úvahy prichádzajúcich hľadísk, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje za účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania uviesť niekoľko poznámok:

Aj zmenková suma je jednou zložkou podstatnej náležitosti zmenky „bezpodmienečného príkazu zaplatiť zmenkovú sumu“ podmieňujúcu platnosť listiny ako zmenky. Práve zmenková suma definuje zmenku ako dlžnícky cenný papier, pričom zmenková suma môže byť uvedená na zmenke len jedna. Zmenková suma sa uvádza na zmenkách pravidelne v dvojakej podobe. Jednak je uvedená slovami. Slovami vyjadrená zmenková suma spravidla naväzuje na zmenkový príkaz a je jeho súčasťou ako súvislého textu. Vedľa toho sa spravidla uvádza zmenková suma na zmenke taktiež ciferne a to väčšinou v pravom hornom rohu. Na zmenkových formulároch býva tomu venovaný osobitný rámček. V danom prípade, vzhľadom na spôsob slovného vyjadrenia zmenkovej sumy na predloženej zmenke, ako aj spôsobu vyjadrenia meny, na ktorú znie (zmenková suma môže byť vyjadrená nie len v korunách ale aj v halierových jednotkách príslušnej meny platnej v čase jej vystavenia), je potrebné zamerať sa na posúdenie určitosti zmenkovej sumy a následne sa vysporiadať so zákonnou požiadavkou súladu slovného vyjadrenia zmenkovej sumy s jej ciferným uvedením.

Je potrebné mať na zreteli aj to, že v zmysle čl. I. § 11 ZZŠ je každú zmenku možné previesť indosamentom a v prípade, že k takémuto prevodu dôjde, nadobudne nový majiteľ všetky práva zo zmenky. Práve z tohto dôvodu môže žalovaný ako priamy dlžník namietať voči žalobcovi, ako poslednému majiteľovi zmenky, jedine to, že vedome konal na jeho škodu, čo ale neznamená námietku nedostatku práv k zmenke, ale len obranu dlžníka proti platnému zmenkovému záväzku.

Po podaní zmenkového návrhu na súd, tento vo vzťahu k zmenke môže skúmať len to, či predložená listina sa javí byť skutočne zmenkou, teda skúmať, či zmenka má zákonné náležitosti. Až keď je možné konštatovať, že listina sa javí byť zmenkou, je možné uvažovať, či existujú dôvody k pochybnostiam o jej pravosti. Obranou proti uplatnenému zmenkovému nároku sú potom už len námietky, ktoré musia byť riadne odôvodnené, tzn. že zmenkový dlžník - v konaní žalovaný musí uviesť aké vecné dôvody ho vedú

k námietkam. Prísnosti a nespornosti zmenkových záväzkov zodpovedá zásada koncentrácie konania, v danom prípade, keďže ide o konanie podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, žalovaný musí podať všetky námietky, ktoré má proti zmenkovému platobnému rozkazu v tlačive C na odpoveď po doručení mu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky žalobcom, ktorým je povinný odpovedať do 30 dní a zaslať ho súdu spolu so všetkými príslušnými podrobnými dokumentmi, resp. akýmkoľvek iným vhodným spôsobom bez použitia tlačiva na odpoveď, reagovať na doručený návrh žalobcu. V rámci odpovede môže poprieť pohľadávku z hľadiska jej vecnej podstaty alebo nárokovanej sumy, prípadne požiadať o nariadenie ústneho pojednávania. Uvádzaná abstraktnosť a nespornosť zmenkových alebo šekových záväzkov sa vždy prejaví v tom, že je to žalovaný, ktorý musí námietky nielen vzniesť, ale taktiež ich oprávnenosť jednoznačne preukázať. Žalobca, ktorý predložil zmenku, o ktorej pravosti nie je dôvod pochybovať, svoj nárok preukázal dostatočne. To mu ale nebráni, aby proti námietkam a dôkazom žalovaného vznášal protitvrdenia a navrhoval vlastné dôkazy k vyvráteniu námietok a dôkazov žalovaného.

Napokon za zmienku stojí aj to, že odvolaciemu súdu z úradnej činnosti je známe, že Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 10 Co 79/2013 konanie prerušil a predložil podľa § 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 19 ods. 3 písm. b/ Zmluvy o Európskej únii, Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku v znení : „Či sa má článok 6 odsek 1 Smernice Rady 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky, neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu o kauze právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“. Aj vzhľadom na doposiaľ uvádzanú abstraktnosť zmenky dáva odvolací súd súdu prvého stupňa na zváženie možnosť prerušenia predmetného konania s odkazom na § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p..

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní, pri viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.), bude postupovať v zmysle návrhu žalobkyne, ktorým si ako indosatárka uplatnila právo zo zmenky, pričom v konaní nie je povinná preukazovať existenciu žiadneho záväzkového vzťahu, ani žiadne ďalšie skutočnosti, pretože to ZZŠ nadobúdateľovi zmenky, ktorý sa nestáva právnym nástupcom pôvodného majiteľa, neukladá. V prípade, že dlžníčka v rámci svojej obrany nepodá také námietky, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa čl. I. § 17 ZZŠ voči súčasnej majiteľke zmenky, a teda že žalobkyňa konala pri indosácii zmenky na škodu dlžníčky, nie je súd prvého stupňa oprávnený bez takýchto námietok ex offio skúmať a vykonávať dokazovanie ohľadom záväzkového vzťahu. Súd prvého stupňa bude pritom rešpektovať upravený postup a pravidlá, ktorými sa európske konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu odlišujú od konania upraveného výlučne O. s. p..

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.